

Přímo naproti hotelu stála pobočka přepravce zavazadel. Zabalila jsem si zbytek věcí a odeslala je do New Yorku, pak jsem se vydala na druhý konec města na území Jacka Kerouaca. Při cestě čínskou čtvrtí jsem nenadále narazila na přípravy lunárního Nového roku, roku Opice. Z nebe padaly kousky barevného papíru, čtverečky s červeným potiskem opičí hlavy. *Parade 27*. Bude to určitě podívaná, ale já už tou dobou budu dávno pryč. Je legrační, že jsem na Nový rok San Francisco opustila a teď ho na jiný Nový rok opouštím znovu. Cítila jsem, jak mě přitahuje gravitační síla domova, která se doma, když jsem tam už příliš dlouho, proměňuje v gravitační sílu táhnoucí mě zase jinam.

Lavička tří moudrých opic byla prázdná. Na několik minut jsem si sedla, abych soustředila myšlenky, slavnostní atmosféra mě zaskočila. Vzpomněla jsem si, jak jsem jako dítě stála v parku se svým strýcem před podobnou soškou tří opic. Kterou z těch opic bys chtěla být? ptal se. Ta, která zlo nevidí, neslyší, nebo neříká? Pocítila jsem neurčitou závať, bála jsem se, že si vyberu špatně.

Všimla jsem si boční uličky na kraji čtvrti. Knedlíky s sebou, dva stolky pokryté žlutým voskovaným plátnem. Menu žádné. Sedla jsem si a čekala. Objevil se chlapec v pyžamu a s kulatou tváří, při-

nesl čaj a košík s vařenými knedlíky a potom zmizel za růžovo-zeleným květovaným závěsem. Chvilí jsem tam ještě seděla a přemýšlela, co dělat dál, až jsem se konečně rozhodla, že se nechám vést prvním podnětem, který převáží nad ostatními. Jinými slovy, vítězným podnětem. Čaj byl už studený a já si najednou uvědomila svou osamělost v té zvláštní jídelně. Ten dojem ve mně rostl, jako bych byla uvězněná v silovém poli, jako obyvatel Kandoru, města v lahvi ze starých komiksů o Supermanovi.

Donesl se ke mně zvuk řady rachejtlí odpalovaných o několik ulic dál. Rok Opice právě začal a já si vůbec nebyla jistá, co přinese. Moje matka se narodila v roce 1920, v roce Kovové opice, takže jsem soudila, že mě její krev ochrání. Chlapec se už nevrátil, a tak jsem nechala nějaké peníze na stole, pod neviditelnou bariérou, a vydala se z čínské čtvrti do japonské, zpátky do hotelu.

Rozprostřela jsem své věci po posteli: foťák s rozbitým měchem, identifikační průkaz, pero, zápisník, vybitý telefon a nějaké peníze. Rozhodla jsem se jet brzy domů, ale ne hned. Zvedla jsem hotelový telefon a vytočila číslo básníka, který mi věnoval černý kabát, milovaný kabát, o němž jsem přišla.

– Můžu se u tebe na chvíli zastavit, Rayi?

– Jasně, řekl bez zaváhání, můžeš přespat u mě v kavárně. Děláme zelený čaj.

Ráno jsem měla japonskou snídani, podávanou v lakovaném obdélníkovém boxu. Potom jsem se odhlásila z hotelu. Starý hotelový zřízenec, který tu pracuje už léta, se mě při odchodu zeptal, kdy se zase vrátím.

– Hádám, že snad brzy. Až tu zase budu mít nějakou práci.

– To už tady bude všechno jiné, řekl smutně. S japonskými pokoji je konec.

– Ale tohle byl přece vždycky japonský hotel, namítla jsem.

– Věci se mění, řekl, když už jsem usedala do taxíku.

Let do Tucsonu trval dvě hodiny a jedenáct minut. Když jsem vystoupila z letadla, Ray už na mě čekal.

– Kde jsi byla?

– Tak různě. V Santa Cruz, v San Diegu. Kde jsi byl ty?

– Nakupovat kávu v Guatemale. Potom v poušti. Zkoušel jsem ti volat, řekl a přimhouřil oči.

– To jsem nevěděla, řekla jsem omluvně. Vlastně mám už pěknou chvíli vybitý telefon. No, jsem tu, zasmála jsem se, takže jako by se stalo.

Zavřel kavárnu, uvařil nám polévku s kukuřicí a jukou, pak na podlaze rozprostřel rohož a připravil mi lůžko. Znali jsme se velmi dlouho, cestovali jsme společně v náročných podmínkách na vzdálená místa a bez potíží jsme se dokázali přizpůsobit životním návykům toho druhého. Poskytl mi pracovní stůl a dětskou lampičku s obrázkem vodopádu na stínidle, který padal, když jste rozsvítili. Později večer jsme poslouchali Mariu Callasovou, Alana Hovhanesse a Pavement. Zatímco hrál Ray na počítači šachy, probírala jsem se policemi jeho knihovny, kde byly třeba Poundovy *Cantos*, spisy Rudolfa Steinera či tlustý svazek věnovaný euklidovské geometrii. Vzala jsem ho do ruky. Byla to bohatě ilustrovaná kniha, které jsem sice nerozuměla, ale pokusila jsem se ji vstřebat.

– Ztratila jsem tvůj kabát, řekla jsem mu. Ten černý, co jsi mi dal k narozeninám.

–Vrátí se k tobě, odpověděl.

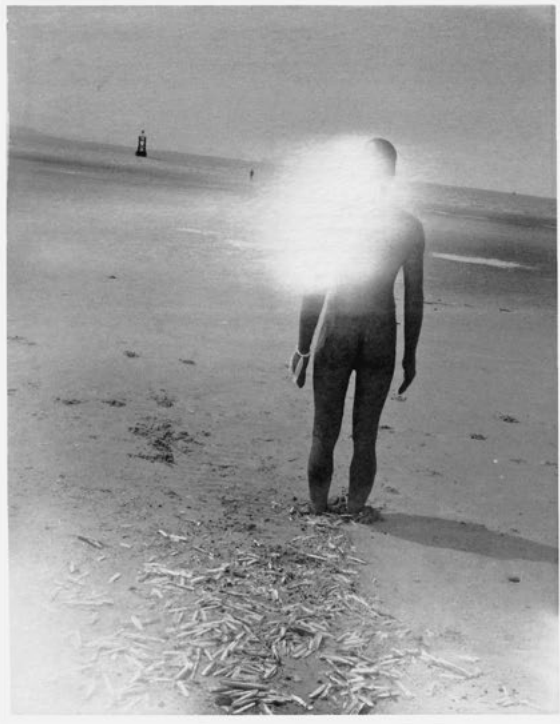
– A co když ne?

–V tom případě tě přivítá na onom světě.

Po tom nezvyklém ujištění jsem se usmála. O obalech od sladkostí, ztracených dětech nebo o Ernestovi jsem se nezmínila. To všechno se zdálo být někde daleko v minulosti. Mluvili jsme ovšem o Sandym a také o mnoha jiných přátelích, kteří už jsou pryč, ale které skrze své city dokážeme společně zpřítomnit. Po několika dnech musel odejít. Nevím, kdy se vrátím, řekl, ty ale zůstaň, jak dlouho chceš. Nabil mi telefon a ukázal mi, jak se zachází s jeho krátkovlnným rádiem. Chvilí jsem si s ním hrála a naladila si kanál s hudbou Grateful Dead.

Byla stále tma, Jerry zpíval *Palm Sunday*. Byla mi zima a hledala jsem ve skříni příkrývku. Našla jsem špinavě bílou deku pendleton, a když jsem ji chtěla vyklepat, ze záhybů něco vypadlo. Sehnula jsem se a vtom z okna vystřelil paprsek měsíčního světla. Na zemi ležel pomáčkaný obal od Peanut Chewz, s nesprávnou barvou, pravopisnou chybou ve slově *chews*, po čokoládě nikde ani památka. To ve mně vyvolalo zvědavost, hledala jsem dál a narazila na lepenkovou krabici, která byla nedbale přelepená páskou. Celá krabice naplněná stovkami netknutých obalů. Několik jsem jich strčila do kapsy, přelepila krabici a vyšla se ven podívat na měsíc, veliký světlý koláč na nebi.

Přehrávala jsem si náš rozhovor. *Zkoušel jsem ti volat*. Ano, já vím. Takhle jsme spolu komunikovali. V myšlenkách jsem se vracela do



míst, která jsme spolu navštívili: Havana, Kingston, Kambodža, Velikonoční ostrov, Vietnam. Našli jsme Leninův pramen, kde se omýval Ho Či Min. Když nás v ulicích Phnompenhu zastihly záplavy, byla jsem celá pokrytá pijavicemi. Stála jsem pak v hotelovém pokoji u dřezu a klepala se, zatímco Ray je ze mě trpělivě sundával. Vy-
bavila jsem si, jak se z husté džungle v Angkor Vatu vynořilo slůně okrášlené květinami. Měla jsem u sebe foťák a sama jsem se pustila za ním. Když jsem se vrátila zpátky, Ray seděl obklopený dětmi na verandě chrámu. Zpíval jim a slunce mu kolem hlavy vytvářelo svatozář. Nemohla jsem si nevzpomenout na Písmo svaté: *Nechte děti a nebraňte jim jít ke mně*. Pohlédl na mě a usmál se. Slyšela jsem smích, cinkání zvonečků, krůčky bosých nohou na chrámových schodech. Všechno bylo tak blízko a idylické, paprsky slunce, vědomí času ztraceného navždy.

Ráno jsem vypila dvě sklenice minerálky, osmažila si vajíčka s cibulí a vstoje posnídala. Přepočítala jsem si peníze, strčila mapu do kapsy, naplnila lahev vodou a do kousku látky zabalila několik žemlí. Byl rok Opice a já se nechávala teleportovat na neprobádané území, na cestu beze stínu pod molekulárním sluncem. Šla jsem dál a dál a doufala, že dřív nebo později mi někdo zastaví. Zastínila jsem si oči a spatřila ho přijíždět. Stáhnul okénko forda, modrého omláceného pickupu, a nebe jako by se v tu chvíli proměnilo. Měl na sobě jinou košili, se všemi knoflíky na svých místech, a tak trochu vypadal jako někdo jiný, někdo, koho jsem kdysi znala.

– Nejsi hologram, že ne? zeptala jsem se.

– Nastup si, řekl Ernest. Vezmeme to přes poušť. Znáš místo, kde mají ty nejlepší huevos rancheros a kávu, kterou je radost pít. Pak se můžeš rozhodnout, jestli jsem hologram, nebo ne.

Okolo zpětného zrcátka byl omotaný růženec. Na cestování s Ernestem uprostřed neznáma bylo něco povědomého. Ať už to byl sen, nebo ne, společně už jsme prokřičovali podivuhodný kus země. V jeho ruce svírající volant jsem měla důvěru. Připomínaly mi jiné ruce, ruce dobrých lidí.

– Slyšels už někdy o tlumičích? zeptala jsem se.

– Tohle je stará kára, odvětil.

Většinu povídání zastal Ernest. Hlubokým hlasem a klidným, meditativním tempem mluvil o metafyzické geometrii, jako by nabíral slova z nějaké tajné přihrádky. Stáhla jsem okénko. Za ním ubíhala nekonečná řada křovisek občas doplněná kaktusem.

– Žádná hierarchie. V tom spočívá zázrak trojúhelníku. Žádný vršek, žádný spodek, nic tu není víc nebo míň. Odmysli si symboliku Svaté trojice – Otce, Syna a Ducha svatého – a každého z nich nahraď láskou. Chápeš, jak to myslím? Láska, láska, láska. Rovnoměrně rozprostřená váha, která obepíná celou naši takzvaně spirituální existenci.

Směřovali jsme na západ. Ernest zastavil u malé usedlosti s benzinovou pumpou, prodejnou suvenýrů a bistroem. Vyšla z něj žena, která ho pozdravila jako starého přítele, a poté nám přinesla kávu a dva talíře huevos rancheros s osmaženými fazolemi a hedvábnou avokádovou kaší. Na zdi, vedle vybledlé fotografie Fridy Kahlo

a Trockého v plechovém rámu, visela olejovými barvami vybarvená číselná omalovánka Panny Marie Guadalupské.

– To malovala moje vnučka, řekla, když si utírala ruce do zástěry.

Bylo to dost špatné, ale kdo by to vyčítal dítěti?

– Je moc pěkný, řekla jsem.

Přes stůl na mě pohlédl Ernest.

– Takže? řekl s očekáváním.

– Takže co?

– Neposlouchala jsi. Bylas někde jinde.

– Aha, promiň.

– Takže, pokračoval, když z talíře nabíral na vidličku poslední fazole, jsou to ty nejlepší huevos, které jsi kdy jedla?

– Jsou výborné, řekla jsem, ale přece jen už jsem možná měla lepší.

– Poslouchám, řekl lehce podrážděně.

– V roce 1972 v Acapulcu. Byla jsem tam jako host ve vile s výhledem na moře. Měli tam bazén, poměrně hluboký, a já neumím plavat. Jeden z dalších hostů mě naučil splývat, což jsem v té době považovala za nemalý osobní úspěch.

– Plavání se přeceňuje, řekl.

– Jednou ráno jsem vstala před snídaní, šla do bazénu a splývala. Zavřela jsem oči, protože slunce už bylo docela silné, a cítila jsem se spokojená a svobodná. Když jsem ale oči zase otevřela, kroužila nade mnou káňata.

– Kolik jich bylo?

– Nevím. Možná tři, možná pět, připadalo mi ale, že jsou ru-doocasá. Byla krásná, ale trochu moc blízko, a mě napadlo, že mě



Láska, láska, láska



Usedlost, Saltonské moře

snad mají za mrtvou. Zpanikařila jsem. Mraky se hnuly a slunce jim ozářilo křídla. Mávala jsem kolem sebe rukama a už jsem si opravdu myslela, že se utopím, když se ozvalo hlasité šplouchnutí. Do vody skočil kuchař, chytil mě kolem pasu a odtáhl mě pryč. Zvedl mě nad hladinu, vytáhl mě ven a vypumpoval mi vodu z plic. Pomohl mi osušit se a potom mi udělal ty nejlepší huevos, jaké jsem kdy jedla.

– To se doopravdy stalo?

– Ano, řekla jsem, nic nepřikrášluju, pořád se mi o tom zdá. Ale tehdy to sen nebyl.

– Jak se jmenoval?

– Byl to kuchař. Jeho jméno si nepamatuju, ale na něj nezapomenou nikdy. Vidím jeho tvář v tvářích mnoha jiných lidí. Byl to kuchař, měl bílou zástěru a zachránil mi život.

– Odkud vlastně jsi?

– Proč, smála jsem se, chceš mě snad odvézt domů?

– Možné je všechno, řekl. Koneckonců, je přece rok Opice.

Položil na stůl peníze a vyšli jsme ven. Dopila jsem kávu a nastoupila do auta, zatímco Ernest se šel podívat na pneumatiku. Chystala jsem se zeptat, jak to s lunárním Novým rokem vidí on, když jsem si všimla, že slunce už sestoupilo k obzoru. Jeli jsme mlčky, nebe se nádherně zbarvilo do růžova s fialovými a rubínovými odstíny.

– Se sny je potíž v tom, začal, ale já už byla na hony daleko a po rudém písku jsem se plahočila srdcem Severního teritoria.

– Musíš tam jet, řekl pevně.

– Popravdě řečeno, řekla jsem trochu polekaně, musím teď hlavně jednu věc, někam si odskočit.

Poblíž nebylo vůbec nic. Měla jsem na to myslet dřív, ale nejspíš se mi vybavovalo, že na toaletách v bistru visela cedulka ohlašující, že jsou mimo provoz. Byli jsme uprostřed roviny poseté šutry a sporadickým porostem. Vyprahlé, téměř měsíční krajiny. Ernest zastavil u krajnice a zůstali jsme sedět v autě. Nedalo se nic dělat. Vzala jsem svůj batoh a dřepala si za rodinku stříbrných kaktusů. Po spečené půdě se řinula dlouhá čára moči. Jak mohl Ernest vědět, uvažovala jsem, že myslím na Ayersovu skálu? Pomyslela jsem na Sama a na to, jak se nám před lety často zdál ten samý sen, a že mi i dnes připadá, jako by mi uměl číst v myšlenkách. Čára už se vypařila, přes nohu se mi přehnala drobná ještěrka. Vrátila jsem se do přítomnosti, vstala, zapnula si kalhoty a vydala se zpátky k nákladnímu autu. Mrtvá země byla posetá stovkami, možná tisíci těl drobných ryb, byly zavinuté do sebe a vypadaly jako solí pokryté obaly od sladkostí. Když jsem se vrátila zpět, našla jsem tam jenom prach. Ernest byl pryč. Klidně jsem tam stála, obhlížela situaci a říkala si, že je to přece v pořádku. Ztratit se tady, někde u Saltonského moře, které žádným mořem není, je úplně stejné jako ztratit se kdekoli jinde.

Připadalo mi, jako bych už šla celé hodiny, přesto bylo všechno kolem pořád stejné. Byla jsem si jistá, že jsem urazila slušný kus cesty, ale stále jsem nikam nedošla. Zkusila jsem zrychlit krok, pak jsem zas zvolnila, to vše v naději, že se srazím sama se sebou a smyčku tak přeruším, ale co naplat, rozlehlé pouštní panorama se pokaždé uzpůsobilo a následně se z každé změny tempa stala jenom další smyčka. Z kapsy jsem vytáhla okoralou žemli zabalenou do ubrousku. Byla posypaná cukrem a vzdáleně chutnala po pomerančích, jako ty dor-

tíky, co se dělají na svátek zemřelých. Vzpomněla jsem si na ty kluky v jídelně a říkala si, jestli byl můj slovnědruhový úsudek skutečně správný. A taky jsem přemýšlela, jestli mě přizemnost takových myšlenkových pochodů nebrzdí v cestě.

Začala jsem v duchu hrát mentální šipky, hru představ o tom, co v dějinách se bývalo mohlo stát jinak, kterou jsme se Sandym hrávali na cestách. Vrhla jsem šipku, která ozářila cestu do Flander na sklonku středověku, a nato jsem zaplnila vzduch dalšími otázkami, jako proč se zlacená věta u mladé, v rouchu zahalené Panny na panelu Zvěstování Gentského oltáře čte zprava doleva a shora dolů. Možná si s námi malíř jenom pohrává? Anebo měla pomyslná bublina, která takto zachycuje její slova, vytvořit místo pro okřídlené a průsvitné oko Ducha svatého, zavěšené nad ní?

Zatímco jsem plynule cestovala dějinami, podobné myšlenky postupně přehlušily všechny starosti o substantiva, slovesa nebo o to, kde se právě nacházím. Viděla jsem ruku vlámského mistra, jak dokončuje vnější křídla panelů. Viděla jsem jiné ruce, jak stejné panely zbožně otvírají. Jejich dřevěné rámy v čase tmavly. Viděla jsem zloděje, jak odnášejí panely do lodi, která se měla pustit do zrádných vod. Viděla jsem otlučený trup a přelomený stěžeň. Nebe bylo modré, bez jediného mráčku a já šla, pomalu pila, opatrně jsem odměřovala loky ze své zásoby vody. Šla jsem, dokud jsem se neocitla tam, kde jsem chtěla být, před holubicí a pannou, a tuk z beránka se zatím rozpouštěl.





Sv. Jeroným ve studovně, Albrecht Dürer